Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimĭtŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
a administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 37. Brașovŭ, Joi, 18 Februarie (2 Martie) 1893.

Brașovŭ, 17 Februarie v.

Se duce vestea de zelulŭ unicŭ în felulŭ sĕu, ce-i caracteriséză pe deputații ungurĭ. Se ḑice, că nicĭ într'o diminéță ședințele dietei nu se potŭ deschide la timpŭ, din causa numĕrului insuficientŭ alŭ deputațilorŭ presențĭ, carĭ séu că mergŭ prea târḑiu la ședințe, séu că nu mergŭ de locŭ, așa că președintele se vede silitŭ a-i tracta ca pe nisce studențĭ negligențĭ dela universitate, amenințându-i mereu cu cetirea catalogului.

Impregiurarea acésta caracteriséză în modulŭ celŭ mai tristŭ lipsa de interesŭ, cu care suntŭ tractate afacerile țerei din partea membrilorŭ din parlamentŭ. O fóiă maghiară din capitală își esplică proveniența acestei triste aparițiunĭ din lipsa totală de devotamentŭ a d-lorŭ deputațĭ, pe carĭ îi clasifică în mai multe grupurĭ, carĭ de carĭ mai înjositóre. Despre unii ḑice, că privescŭ mandatulŭ de deputatŭ ca unŭ simplu mijlocŭ de traiu; alții folosescŭ acestŭ mandatŭ pentru îmbogățirea resurselorŭ de câștigŭ; o a treia categoriă de deputațĭ folosescŭ influința lorŭ de mandatorĭ ai „națiunei“, ca sĕ facă specule și sĕ-șĭ adune averĭ, intrândŭ în têrgŭ cu unii și cu alții, pentru a-le câștiga posturĭ grase; alții érăși pórtă numele de deputatŭ numai pentru a apuca la câte-unŭ osŭ de rosŭ, pentru ca sĕ pótă trăi de pe-o ḑi pe alta.

Vedĭ bine, că după o classificațiă în atâtea grupurĭ, nu mai póte fi mare numĕrulŭ deputațilorŭ restanțĭ, carĭ nu facŭ parte din esistențele condamnabile înșirate aci și carĭ ar fi a se numĕra în șirulŭ patrioțilorŭ cu adevĕratŭ devotamentŭ pentru binele patriei.

Motivele, de carĭ este condusă fóia unguréscă, când aruncă acéstă umbră tristă asupra parlamentului maghiarŭ, suntŭ în adevĕrŭ fórte palpabile. Numĕróse suntŭ dovеḑile, ce le-au datŭ și continuă a-le da în privința acésta deputații ungurĭ, carĭ parŭ a fi mai preocupațĭ de interesele lorŭ personale, decâtŭ de promovarea causelorŭ publice.

Esemplu este cestiunea îmbunĕtățirei diurnelorŭ lorŭ proprii. Intr'unŭ momentŭ, când „națiunea“ țipă, că nu ajungŭ banii pentru înființarea „Kișdedovurilorŭ“; când foile ungurescĭ se plângŭ, că învĕțătorii lorŭ pierŭ de fóme; când ele strigă, că massele de funcționarĭ mai micĭ suntŭ înfundate în datorii, din a cărora pricină „suntŭ nevoite“ a recurge la mituirĭ și defraudărĭ; în fine, când de tóte părțile se constată, că din lipsa de banĭ „națiunea“ sufere, demoralisația cresce, judecătorii despóiă partidele etc. etc.: — ce facŭ óre „părinții patriei?“ Facŭ ceea ce facŭ toțĭ câțĭ urmărescŭ scopulŭ de a se căpătui: umblă sĕ-șĭ voteze câte-unŭ adausŭ de 800 fl. la diurnele lorŭ de până acum.

Nu e mirare, décă în asemenĭ impregiurărĭ, însĕ-șĭ foile ungurescĭ privescŭ în membrii parlamentului maghiarŭ nisce esistențe problematice, nisce esistențe recrutate în mare parte din șirulŭ elementelorŭ, ce umblă numai după căpătuire.

Nicĭ că ne putemŭ mira de asta, pe câtŭ timpŭ mandatele de deputațĭ se câștigă prin corumperĭ și mituirĭ. Se asigură, că nu este cercŭ electoralŭ, alŭ căruia mandatŭ de deputatŭ sĕ fi costatŭ mai puținŭ de patru mii florenĭ; mandatele celorlalte cercurĭ au costatŭ totŭ câte 10, până în 20, orĭ chiar 30 de mii flor.

Sub astfelŭ de împrejurărĭ, mai póte fi óre vorba de unŭ parlamentŭ cinstitŭ? Mai póte-se cineva mira, că însĕ-șĭ foile ungurescĭ clasifică pe deputații lorŭ în totŭ atâtea grupurĭ de speculanțĭ, carĭ folosescŭ mandatulŭ de deputatŭ numai pentru a se căpĕtui pe sine și pe ai sĕi?

Astfelŭ stândŭ lucrurile, este ușorŭ de înțelesŭ proveniența atâtorŭ legĭ vitrege și atâtorŭ planurĭ monstruóse, câte se croescŭ în parlamentulŭ ungurescŭ, mai alesŭ față de noi, de Nemaghiarĭ. Proclamarea principiului de netoleranță față cu popórele nemaghiare și huiduirea nóstră din funcțiunile publice este binevenită pentru cei ce vênéză căpĕtuirea propriă.

Sĕ nu ne mai prindă mirarea dér, décă în parlamentulŭ ungurescŭ găsimŭ atâta entusiasmŭ pentru totŭ ce tinde la eschiderea nóstră de pe têrêmulŭ vieței publice, pe care ei atâtŭ de bine se fericescŭ și căpĕtuescŭ.

Mirare ne este numai, că în sînulŭ unui poporŭ întregŭ, cum este poporulŭ ungurescŭ, nu se găsescŭ și bărbațĭ de aceia, carĭ sĕ vadă fatalele consecințe ale acestui îngrozitorŭ sistemŭ de demoralisațiune și sĕ întrevină, până când încă nu e cu totulŭ prea târḑiu, pentru îndreptarea rĕului.

CRONICA POLITICA.

— 17 Februarie.

Privitorŭ la **„autonomia catolică“** cetimŭ în „Budapesti Hirlap“ dela 28 Februarie următórele: „Se scie, că comisiunea de 15, însărcinată cu afacerea *autonomiei catolice* a primitŭ propunerea, ca guvernulŭ sĕ fiă îndatoratŭ de-a convoca până la finea anului curentŭ Congresulŭ catolicŭ. Comisiunea a însărcinatŭ pe deputatulŭ guvernamentalŭ *Kammerer* Ernö, ca sĕ aștérnă acéstă propunere guvernului. Deputatulŭ Kammerer a și făcut'o acésta, și după cum suntemŭ informațĭ, *guvernulŭ a primitŭ propunerea comisiunei de cincĭ-spre-ḑece.*“

*

Ḑiarulŭ săsescŭ din Sibiiu „Sieb. D. Tagblatt“ se ocupă în articolulŭ de fondŭ din 28 Februarie cu **legea de naționalitate**, despre care ḑice, că nu e aplicată de guvernulŭ ungurescŭ, apoi amintesce o mulțime de casurĭ, cum slujbașii guvernului îșĭ facŭ unŭ meritŭ din nerespectarea acestei legĭ fundamentale spre paguba popórelorŭ nemaghiare. Apoi termină astfelŭ: „In Ungaria mereu s'a vorbitŭ de „împăcarea naționalităților.“ Dér nicĭ unŭ omŭ cu minte nu-șĭ va cugeta acésta așa, că naționalitățile ar voi séu ar puté sĕ renunțe la desvoltarea individualității lorŭ. Er unde esistă o individualitate etică, acesta trebue sĕ se manifesteze în viéța publică. Acésta a recunoscut'o *de facto* și *de jure* legea naționalităților. De aceea nicĭ o naționalitate nu póte suferi sĕ fiă scósă de pe terenulŭ acestei legĭ. Mai puținŭ o putemŭ suferi noi. De aceea fiă constatatŭ încă odată, că legea nu este aplicată nicĭ față cu noi și că este datorința nóstră sĕ grijimŭ, ca sĕ fiă aplicată.“

*

In ședința din 21 Febr. n. c. a **clubului conservatorŭ din parlamentulŭ austriacŭ**, contele Hohenwarth a adusŭ la cunoscință, că guvernulŭ în înțelegere cu celelalte partide a fixatŭ deja programulŭ pentru activitatea camerei deputațilorŭ în acésta sesiune, care ar avé sĕ dureze până în 24 Martie a. c. In urma acestui programŭ senatulŭ imperialŭ va discuta afară de bugetŭ, legea privitóre la victualii, convențiunea comercială cu Serbia, câteva proiecte de lege privitóre la căile ferate și unele legĭ mai puținŭ importante. După Paștĭ vorŭ fi convocate pentru o scurtă sesiune acele diete provinciale, carĭ vorŭ esprima dorința, ca sĕ fiă convocate. In jumĕtatea a doua a lunei lui Maiu se vorŭ întruni delega-

FOILETONULŬ „GAZ TRANS.“

Briganții din Sonnino.

Nuvelă de Otto Röse.

I.

Multă vreme trecură norĭ negrii și groșĭ dela munții Albanĭ peste Campania romană, în fine sórele de după amiaḑĭ sfâșiă vĕlulŭ întunecosŭ; lupta între lumină și întunerecŭ se terminase, în șirurĭ negre alergau norii în dosulŭ munțilorŭ și peste Monte Cavo se lăsă arculŭ păcei. Primele raḑe ale sórelui lumina veranda osteriei*) din Nemi, care zăcea pe munții Albanĭ, de unde puteai privi tótă Campania; lumina auriă da iederei vechii zidirĭ o colóre verḑuiă mai deschisă și făcea ca picăturile de plóiă de pe vițele de viă, încă neînverḑite, sĕ strălucéscă, ca nisce diamante. La pólele stâncei, care se precipita aprópe de ospătăriă, strălucea, în cadrele întunecóse ale craterului, oglinda de smaragdŭ a lacului. Dincolo, pe o înălțime pieḑișă zăceau casele din Genzano, încă în întunerecŭ; la orizontŭ lucea marea ca o fășiă argintiă.

Aerulŭ de primăvéră, care umplea natura, înveseli și pe bĕtrânulŭ domnŭ, care apărŭ în ușa ospătăriei și probă cu îngrijire, că óre mai plouă. Era unŭ bĕtrânŭ venerabilŭ, cu fața rasă, cu ochĭ albastri plinĭ de vioiciune și cu pĕrulŭ albŭ ca zăpada, care undula sub căciula de mătase négră. Acéstă căciulă, de care nu se lipsea nicĭ odată în călĕtoriă, și-o luă josŭ din capŭ, în respectŭ față de natură, și ḑise: „Aurelian, fiulŭ meu, ḑeiĭ ne voiescŭ binele; putemŭ cina în liberŭ.“

Aurelianŭ era unŭ tînĕrŭ slăbuțŭ, înaltŭ, asupra vêrstei căruia puteai fi la îndoiélă, căcĭ statura sa cam plecată și fața palidă, 'lŭ arătau mai mare de 30 de anĭ, dér ochii sĕi marĭ albastri și gura sa juvenilă, adumbrită de o barbă blondă, îlŭ arătau a fi de vre-o douĕḑecĭ de anĭ. Elŭ se apropiă de tatălŭ sĕu lângă marginea verandei. „O, ce séră admirabilă,“ esclamă elŭ încântatŭ, „nu suntemŭ fericițĭ, că putemŭ face călĕtoria acésta? Pe mine mĕ îmbată podóba Italiei. Tótă acéstă frumseță o gustŭ din tótă inima, ca și când așĭ voi sĕ-mĭ aducŭ o parte în odăița mea de studiu.“

Bĕtrânulŭ zîmbi; gândurile sale alergau în altă direcțiune și cu degetulŭ scanda versulŭ unei strofe latine pe o placă de marmură. „Da, numai în o astfelŭ de țéră a putută prospera arta clasică“, rĕspunse elŭ după câtva timpŭ. „Clima și pămêntulŭ suntŭ doi factorĭ importanțĭ ai istoriei culturale.“

Acéstă contemplare ar fi folositŭ pentru vre-o espunere scientifică, décă atențiunea sa n'ar fi fostŭ atrasă în altă parte. La cotitura drumului apărură douĕ figurĭ călare pe măgarĭ, la privirea cărora fața bĕtrânului se întunecă. Noii sosițĭ erau unŭ domnŭ bĕtrânŭ și o damă tînĕră, celŭ dintêiu fórte remarcabilŭ prin piciórele sale lungĭ, carĭ atêrnau până aprópe de pămêntŭ.

La statura osósă aparținea o față, care lipsită de barbă și de sprâncene, se compunea din sbêrciturĭ, ca unŭ pergamentŭ. Pălăria o purta călărețulŭ în mână, peruca sa castaniă, în parte îngălbinită, se dase la o parte și lăsă sĕ se vĕdă pe la têmple unŭ pufŭ albŭ. O umbrelă, carea concura în mărime cu călăuzulŭ italianŭ, care tropota pe lângă măgarĭ, întregea echipamentulŭ călĕtorului, care acum cu o lovitură de bastonŭ puse măgarulŭ în trapŭ și-'lŭ îndreptă spre treptele verandei.

Intêmplarea îi aduse la o întêlnire pe aceștĭ doi bărbațĭ, carĭ de anĭ de ḑile se ocoliseră unulŭ pe altulŭ. Consilierulŭ școlarŭ Scharfenberg vedea în profesorulŭ Burgers unŭ fostŭ amicŭ, pe care o dispută filologică îlŭ făcuse celŭ mai crâncenŭ inamicŭ alŭ sĕu. — Óre numai filologia sĕ-i fi certatŭ? Cérta dura, de când Scharfenberg a fostŭ chiămatŭ dela gimnasiulŭ din Hagerstadt, unde lucrase împreună cu Burgers, ca directorŭ gimnasialŭ la Dickendorf; gurile rele susțineau, că Burgers, care cu tóte meritele sale aștepta înzadarŭ o avansare, ar fi amărîtŭ de invidiă. Dér orĭ cum ar fi, cérta între ambii învĕțațĭ, carĭ erau socotițĭ între cele dintêiu autoritățĭ pe terenulŭ filologiei clasice, se iscă din causa unei cestiunĭ scientifice și făcŭ colosală sensațiă în lumea filologică a Germaniei.

Pentru publiculŭ fără învĕțătură nu prea era acésta lucru de înțelesŭ ér cei profanĭ îșĭ băteau jocŭ, dér totușĭ amicii filologiei clasice sciau sĕ aprețieze seriositatea luptei. Consilierulŭ școlarŭ Scharfenberg era urzitorulŭ teoriei asupra

*) birtŭ.

ţiunile, ér la tómnă érăşĭ dietele într'o sesiune ordinară. Senatulŭ imperialŭ va reîncepe apoi lucrările sale de abia în luna lui Noemvre.

*

Diarulŭ rusescŭ „Moskovkija Vjedomosti“ vorbindŭ despre **scirile tendenţióse ale pressei berlinese** asupra Rusiei, scrie, că aceste scirĭ sensaţionale suntŭ fabricate în Berlinŭ. Guvernulŭ germanŭ, care a espulsatŭ pe unŭ corespondentŭ rusescŭ din causa unei scirĭ neadevĕrate asupra Sultanului turcescŭ, nu face nicĭ unŭ pasŭ în contra scirilorŭ revoltătóre asupra Rusiei. Aşa, în timpulŭ din urmă din partea germană s'a pornitŭ în Parisŭ o campania, ca prin calumniarea representantului Rusiei sĕ desfacă pe acésta de alianţa cu Francia. Dér guvernulŭ francesŭ a respinsŭ aceste calumnii. Foile germane însĕ trimeteau şi mai departe scirĭ false, cu deosebire „Kölnische Ztg.“ şi „Kreuzzeitung“. Guvernulŭ germanŭ nu întreprinse nimicŭ în contra acestei procederĭ, şi numai după ce „depeşile“ din Petersburg fabricate în Berlinŭ, se publicară pe strade, îşĭ esprimà guvernulŭ germanŭ regretele sale faţă de ambasadorulŭ rusescŭ. Acésta însĕ s'a întêmplatŭ la ordinulŭ directŭ alŭ împĕratului Wilhelm. In Europa, dice, fóia ruséscă, nu se află o a doua pressă, care sĕ se ocupe atâtŭ de sistematicŭ şi de crâncenŭ cu rĕspândirea de scirĭ tendenţióse asupra Rusiei, ca pressa germană. Décă imperiulŭ germanŭ doresce raporturĭ mai favorabile cu Rusia, atuncĭ trebue sĕ intervină, ca caracterulŭ tendenţiosŭ alŭ pressei germane sĕ se schimbe. Atuncĭ i-se va puté lua şi lui Bismarck posibilitatea, ca sĕ se provóce la aceea, că „noulŭ cursŭ“ a agravatŭ raporturile între Germania şi Rusia.

Din parlamentulŭ austriacŭ.

(Urmare).

Dep. *Gregr* (continuând): Noi amŭ trimisŭ membrii în parlamentulŭ austriacŭ şi acesta a fostŭ pasulŭ celŭ mai fatalŭ, ce l'au făcutŭ politicii noştri; acesta a fostŭ unŭ pasŭ, care a fostŭ însoţitŭ de urmările cele mai marĭ şi mai grave; care a adusŭ marĭ pagube poporului boemŭ. De trei decĭ de anĭ se luptă poporulŭ boemŭ, ca sĕ îndrepte acestŭ pasŭ greşitŭ alŭ politicilorŭ sĕi şi sĕ scuture jugulŭ, în care a intratŭ fără chibzuélă şi de bună voiă. (Aplause la Cehii tinerĭ). Până acum însĕ nu a succesŭ acésta. Numĕroşĭ şi puternicĭ suntŭ adversarii poporului boemŭ şi lorŭ le stă la disposiţiă mijlócele de putere ale statului şi în aplicarea acestorŭ mijlóce faţă de poporulŭ boemŭ nu prea se purcede conscienţiosŭ. Se pare, că în Austria, totŭ este permisŭ a se face în contul poporului boemŭ, aicĭ nu valoréză nicĭ legile, nicĭ drepturile, şi nicĭ morala. (Aprobărĭ la Cehii tinerĭ.)

Dep. *Spincicĭ*: Şi faţă de Croaţĭ se purcede astfelŭ.

Dep. Dr. *Gregr* vorbesce apoi despre alegerile în ţinutulŭ marilorŭ proprietarĭ boemĭ, unde guvernulŭ de atuncĭ a întrebuinţatŭ tóte mijlócele de presiune şi de corupţiune, pentru ca sĕ procure victoriă partidei constituţionale în dieta boemă. Acţiunea acésta a guvernului constituţionalŭ de atuncĭ rĕmâne o *pată ruşinósă* în istoria mai nouĕ a Austriei şi poporulŭ boemŭ nu o va uita nicĭ odată.

Se dice, că domnii din stânga împingŭ pe ministru preşedinte, ca sĕ procure din nou majoritatea partidei constituţionale în dieta boemă. Acésta ar fi o interesantă ilustraţiune pentru ministeriulŭ împăcărei şi alŭ pactului, décă ar voi sĕ însceneze alegerĭ, ca cele din timpulŭ marilorŭ proprietarĭ boemĭ. Şi la ce au folositŭ tóte aceste volnicii? Nu póte fi nicĭ vorba despre o recunóscere, despre o verificare a constituţiei în poporulŭ boemŭ. Poporulŭ boemŭ nu a recunoscutŭ nicĭ odată acésta constituţiune şi nicĭ nu o va *recunósce* nicĭ odată. (Aplause la Cehii tinerĭ.) Elŭ a privitŭ în totdéuna acéstă constituţiă ca o *nedreptate strigătóre la cerŭ* şi ca unŭ actŭ volnicŭ, care a fostŭ săvârşitŭ în contra celui mai sfântŭ dreptŭ alŭ ţerii sale.

Dér nicĭ în majoritatea celorlalte popóre ale acestei monarchii nu a prinsŭ rădăcină acéstă constituţiă. Majoritatea acestora stă streină faţă de acésta, ba chiar ostilă. Imĭ vorŭ arăta póte, partida stângei germane. Ea a fostŭ adevĕrata mumă a acestei constituţiunĭ, pe care doresce a o susţiné; dér ce este partida acésta? Ea represintă numai o mică fracţiune a poporaţiunei germane din acéstă monarchiă. Ea represintă numai câteva minorităţĭ în unele ţerĭ din acéstă monarchiă şi are sĕ mulţăméscă esistenţa ei numai ordinei nenaturală şi nedréptă a alegerilorŭ, dér o constituţiă, care li s'a impusŭ cu *puterea* popórelorŭ monarchiei în contra voinţei lorŭ, care trebue susţinută prin o ordine electorală, prin mĕsurĭ poliţienescĭ şi prin baionete....

Dep. Dr. *Vaşaty*: Şi prin înşelăciune.

Dep. Dr. *Gregr*: O astfelŭ de constituţiă e rea şi nicĭ odată nu va prinde rădăcină în popórele Austriei. Dintre tóte popórele acestui statŭ de sigurŭ, că poporulŭ boemŭ este acela, care sufere mai multŭ sub acéstă constituţiă. Când M. S. esmise în anulŭ 1860 diploma din Octomvre, poporulŭ boemŭ săltà de bucuriă şi tóte inimele băteau pentru nobilulŭ domnitorŭ, căcĭ poporulŭ boemŭ vedea în diploma din Octomvre aurora unui viitorŭ mai bunŭ, finea umilirei şi robiei sale. Căcĭ în acésta diplomă se aflau cuvintele regelui sĕu, că numai astfelŭ de instituţiunĭ şi stărĭ de dreptŭ, carĭ corĕspundŭ consciinţei de dreptŭ istorice, potŭ garanta puterea monarchiei austriace.

Ce este însĕ consciinţa de dreptŭ istorică a poporului boemŭ? De sigurŭ, că nu altceva, decâtŭ consciinţa, că regatulŭ Boemiei mai înainte a fostŭ unŭ statŭ independentŭ, înfloritorŭ şi gloriosŭ, care şi după alăturarea sa la Austria sub sceptrulŭ casei de Habsburg, şi-a păstratŭ neatêrnarea sa autonomă până în timpulŭ celŭ mai nou, că aceste i a fostŭ garantate prin tratatele şi jurămintele cele mai sfinte ale regilorŭ, şi a celorŭ din casa de Habsburg şi că acésta independenţă şi după dreptŭ i se cuvine şi până în dua de adĭ.

In loculŭ reactivărei dreptului publicŭ alŭ corónei Boemiei urmà constituţia din Februarie şi din Decemvre. Ni se face imputarea, că noi voimŭ sĕ construimŭ unŭ regatŭ propriu şi independentŭ alŭ Boemiei, sĕ scótemŭ Boemia din cadrele monarchiei austriace. Acésta este o suspiciune neîntemeiată şi maliţiósă, căcĭ pe când noi basămŭ îndreptăţirea dreptului nostru publicŭ pe tratate şi acte de statŭ valabile, ne provocămŭ între altele şi la sancţiunea pragmatică, despre care în diploma din Octomvre se dice, că este o neclătită lege fundamentală de statŭ şi de rassă. Sancţiunea pragmatică este însĕ acea lege, care cuprinde unirea şi complexulŭ tuturorŭ ţerilorŭ acestei monarchii sub sceptrulŭ casei de Habsburg. Nouĕ aşadéră, carĭ ţinemŭ strictŭ la aceste tratate, nu ni se póte imputa, că voimŭ sĕ clătinămŭ unitatea statului.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 17 Februarie.

Academia română în sesiunea sa viitóre va proceda la alegerea a patru membrii. Suntŭ douĕ locurĭ vacante în secţiunea istorică, unulŭ în secţiunea literară şi unulŭ în secţiunea scienţifică. Sesiunea generală se va deschide la 25 Februarie.

—x—

† Maria Rosetti, soţia marelui patriotŭ şi bărbatŭ de statŭ românŭ C. A. Rosetti, a încetatŭ din viéţă în 13 Februarie. Reposata a fostŭ o femeiă, modelŭ de iubire, devotamentŭ şi patriotismŭ. Inmormêntarea se va face în Bucurescĭ pe spesele clubului liberalŭ. Familia reposatei a consimţitŭ la acésta cu condiţiune, ca înmormêntarea sĕ fiă câtŭ de simplă după cum era dorinţa d-nei Rosetti, şi ca unŭ singurŭ preotŭ sĕ oficieze.

—x—

Convenţiă comercială între Francia şi România. Diarului „Timpulŭ“ i se scrie din Parisŭ, că negociările între d. N. Kreţulescu şi guvernulŭ Republicei francese pentru încheierea unei convenţiunĭ comerciale între Francia şi România suntŭ terminate, că tóte amĕnuntele convenţiunii suntŭ definitivŭ stabilite. E probabilŭ, că convenţiunea va fi semnată în primele dile ale acestei sĕptĕmânĭ. Indată după acésta d. N. Kreţulescu va veni la Bucurescĭ.

—x—

Dela universitatea din Budapesta. Pentru semestrulŭ alŭ doilea au fostŭ înscrişĭ 2703 ascultători solvenţĭ şi adecă 87 teologĭ, 1565 juriştĭ, 761 mediciniştĭ, 162 filosofĭ şi 128 farmaciştĭ. Afară de aceştia, s'au mai înscrisŭ 506 ascultătorĭ, carĭ suntŭ eliberaţĭ de taxa şcolară la unŭ locŭ: 3209 ascultătorĭ înscrişĭ. In prima jumĕtate a anului a fostŭ numĕrulŭ ascultĕtorilorŭ de 3601.

—x—

Generalulŭ Lahovary, ministru de resbelŭ alŭ României a semnatŭ contractulŭ cu fabrica Steyr pentru furnitura a 111.000 arme Mannlicher, modelŭ 1893. Aceste arme vorŭ avé tóte modificările introduse în urma esperienţelorŭ făcute în anulŭ trecutŭ. Data predărei complecte a întregei furniturĭ e fixată pe 31 Decemvre 1893. Acestŭ numĕrŭ de arme împreună cu cele 8000 deja primite, va forma primulŭ aprovisionamentŭ. S'a adoptatŭ numĕrulŭ de 119,000 spre a fi seriatŭ pe trei mii.

—x—

Archiducele Albrecht, împlinesce în Aprilie n. c. 30 de anĭ de când pórtă bastonulŭ de mareşalŭ, cea mai înaltă demnitate militară în Austria.

—x—

Societatea de lectură a studenţilorŭ dela şcólele medii române gr. or. din Braşovŭ, va ţiné *o şedinţă publică* Duminecă în 21 Februarie st. v. in sala cea mare a gimnasiului. Inceputulŭ la órele 3 p. m. Ofertele marinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale publică. Programa este următórea: 1) Cuvêntŭ de deschidere. 2) Becker: „*Despărţirea*“, corŭ bărbătescŭ. 3) V. Alexandri: „*Hodja Murad paşa*“, declamatŭ de I. Maximŭ. 4) Labitzky: „*Visulŭ păstoriţei*“, idilă, esecutatŭ de A. Lemenyi (viol. I), M. Dima (viol. II) si acompaniatŭ la pianŭ de A. Popŭ. 5) „*Ana Dómna*“ de *V. Alexandri*“, analisă literară de I. Pricu. 6) Antonŭ Panŭ: „*Pira mojicéscă*“, declamată de Oct. Vas. 7) a) O. Müller: „*Rugăciunea*“, b) G. Dima: „*Sunt soldatŭ românŭ*“, corurĭ bărbătescĭ.

—x—

Cremaţiunea în Viena. Consiliulŭ comunalŭ alŭ capitalei Austriei a primitŭ întruna din şedinţele sale, cererea societăţii „Flamme“ de a se arde cadavrele, în locŭ sĕ se înmormânteze. Decisiunea acésta a făcutŭ mare sensaţiă în Viena,

—x—

Unŭ darŭ „patrioticŭ“. Din Berlin se anunţă: Proprietarulŭ Rogge din Doeberitz, lângă Spandau, a dăruitŭ moşia sa împĕratului Wilhelmŭ pentru ca sĕ întemeieze acolo o tabără mare à la Chalons.

—x—

Milan şi Natalia. Din Belgradŭ se anunţă: Regina mamă Natalia se va duce singură la Yalta, pe când tatălŭ regelui, Milan, deocamdată va petrece încă în Francia. Natalia va petrece apoi mai multă vreme în România la principesa Moruzzi, o rudeniă a ei. Unŭ numĕrŭ mare de dame din societatea din Petersburg vorŭ trimite reginei Natali o adresă de felicitare din causa împăcărei sale cu Milan.

—x—

La conferenţa sanitară din Dresda statulŭ românŭ va fi representatŭ prin d. Emilŭ Ghica, ambasadorŭ la Berlinŭ. Tóte statele vorŭ n representate prin ambasadorii lorŭ din Germania, numai Francia şi Germania vorŭ avé şi câte unŭ representantŭ technicŭ, carĭ vorŭ fi: Dr. Brouardel pentru Francia şi Dr. Koch pentru Germania.

—x—

Panama şi Panamino. Din Parisŭ se scrie, că în adunarea departamentului VII s'a ţinutŭ, în 24 Februarie, o adunare de alegĕtorĭ în care *Andrieux* a ţinutŭ o vorbire, îndreptândŭ grele atacurĭ contra lui *Ferry* şi *Carnot*. Andrieux a promisŭ, că în curêndŭ va da publicităţii întrégă lista persónelorŭ compromise în afacerea Panama. In lista acésta, se dice că figuréză 1/3 parte din membri camerei.

—x—

Conferinţele ce se vorŭ ţiné la „*Societatea geografică română*“ în luna Martie suntŭ: D. G. I. Lahovary: Darea de sémă anuală asupra mersului Societăţei geografice române. Gr. Stefănescu: Patru dile în Castelulŭ Rüschmor (Anglia). G. D. Theodorescu: Despre condica din Nüremberg. Gr. Tocilescu: Valurile romane din Dobrogea. Ionescu Gionŭ: Dacia Catarinei II-a. Th. Burada: O călĕtoriă la Românii din Bithinia (Asia-mică). C. Chiru: Rectificarea rîurilorŭ din România. Demetrescu-Agraru: Délulŭ mare şi viţa americană. I. Nacianŭ: Geografia Economica a României.

Dacoromânismulŭ

şi politica culturală maghiară.

(Urmare.)

In şcóle limba română se propune, ca fiindŭ mama şi basa limbei clasice latine, ér scopulŭ cultivărei limbei este: a apropia câtŭ se póte mai tare limba română de cea latină. Direcţia acésta a început'o *Clainŭ* a făcut'o sĕ triumfeze *Cipariu*, ér discipulii acestuia au dus'o până la absurdŭ. Vasilie *Urechiă* publică în Nr. din Maiu alŭ revistei periodice „*Convorbirĭ Literare*“ nisce reminiscenţe asupra tinerimei din anii următorĭ revoluţiei din 1848, în care dice între altele: „Academia s'a deschisŭ.... dér în loculŭ vechilorŭ profesorĭ, au fostŭ chiămaţĭ alţii, mai alesŭ din Ardélŭ. Generalŭ-inspectorŭ era neuitatulŭ Treboniu Laurianu. Cu dirigerea internatului (?) a fostŭ însărcinatŭ unŭ altŭ ardelénŭ, *Patriciu*. Schimbarea acésta a fostŭ salutară în multe privinţe pentru şcólă, dér tendinţa ei a fostŭ, sĕ strice o întrégă direcţiă în cultivarea limbei române. Din di în di se înrădĕcina în liceu mania ardeleuéscă, de-a ne încurca limba, sub pretextŭ, că trebue s'o facemŭ mai asemĕnătóre cu latinésca“. Şcóla filologică din Blaşiu, numai de dragulŭ latinităţii, era aplicată a susţiné o ortografiă, care este mai grea decâtŭ ortografia englesă (???) şi faţă cu limba esistentă, a crea una, pe care poporulŭ românŭ n'o înţelege. Lorŭ nu le era necesară limba, ca cu ajutorulŭ ei sĕ ridice poporulŭ românŭ la unŭ nivelŭ culturalŭ mai înaltŭ, ci ca prin o minciună scienţifică, sĕ înfiltreze şi sĕ consolideze în poporŭ ideia daco românismului. Este interesantŭ a sci, că ministeriulŭ ungurescŭ de culte, prin cărţile didactice edate pentru şcólele poporale

---

„construcţiei simetrice a liricei classice în generalŭ şi a odelorŭ Horaţiane în specialŭ“ — o teoriă, pe care nimenea altulŭ nu o combătea mai vehementŭ, ca tocmai profesorulŭ Burgers, care rĕmase ordinariulŭ classei întêiu, şi aruncase mănuşa fostului sĕu amicŭ. Scharfenberg, deşi în fondŭ cu inimă bună, în cestiunĭ filologice nu suferea împotrivire. Elŭ rĕspunse prin unŭ atacŭ vehementŭ în contra comentariilorŭ poetului romanŭ Virgilŭ, în care Burgers îşĭ depusese quintesenţa sciinţei sale, şi pentru ca sĕ dea disputei sale teoretice o sancţiune practică, începură ambii savanţĭ sĕ scótă reciprocŭ cărţile lorŭ din studiile şcolarilorŭ lorŭ; ediţiunea lui Virgil de Burgers, care era întrodusă aprópe în tóte gimnasiile, nu era permisŭ ca sĕ trécă pragulŭ classelorŭ lui Scharfenberg; în classa primă a lui Burgers era strictŭ interdisă folosirea ediţiei la poesiile lui Horaţiu, de Scharfenberg,

(Va urma.)

române, a statŭ în serviciulŭ acestei direcţii. Am în mână Abecedarulŭ lui Gáspár, ediţia dela 1871. Cine scie românesce, acela vede la prima privire, că acesta e scrisŭ în limba daco-română Cipariană. De sigurŭ, că nu cu intenţiă şi nu din uşurătate s'a întêmplatŭ acésta, ci din neorientarea, că statulŭ maghiarŭ a devenitŭ inconscientŭ sprijinitorulŭ daco-românismului.

Eu credŭ, că acésta nici-dată nu s'ar fi întêmplatŭ, décă ar fi fostŭ în ministeriulŭ de culte, orî în administraţia instrucţiunei: directorî superiorî séu inspectorî şcolasticî, carî, fiă chiar şi numai superficialŭ, să fi avutŭ cunoscinţă despre mişcările literare şi scientifice ale Româniloru. Aceia de sigurŭ ar fi sciutŭ, că încă prin anii 50 a începutŭ în Bucovina o mişcare, care punêndŭ ortografia română pe base fonetice, s'o rupă cu scrierea etimologică din Ardélŭ, şi că în Iaşî s'a formatŭ o partidă literară şi politică (Junimiştii) sub conducerea lui *Titu Maiorescu*, *Petre Carpŭ*, *Negruzzi* şi *Pogorŭ*, carî îşi punŭ de ţintă de-a se lupta contra acelei direcţiunî mincinóse scientifică şi culturală, pe care au inaugurat'o şi au făcut'o victoriósă tocmai compatrioţii noştri.

Pentru a se orienta în acéstă cestiune n'aveau să cetéscă nicî „*Convorbirile Literare*“ din Iaşî, ci numai ḑiarele române din patriă. Din detunăturile şi înjurăturile turbate ce le îndreptau Blăşienii, apoi *Bariţiu*, *Babeşŭ*, *Vulcanŭ* şi Alesandru *Romanŭ*, contra aşa numiţilorŭ cosmopoliţî, ar fi pututŭ sci, despre ce este vorba. Ar fi pututŭ înţelege, că acele prime sbiciurî, ce le aplica acelŭ grupŭ curagiosŭ şi mereu crescêtorŭ asupra teoriei latinităţii, nu era iertatŭ sciinţei maghiare şi politicei culturale maghiare să le lase nefolosite.

Să citimŭ numai „*Criticele*“ lui *Titu Maiorescu*, apărute la 1874, dér scrise cu anî înainte, şi vomŭ vedé, cu ce curagiu morală şi cu ce cugetare critică solidă impută lui Şincai, Petru Majorŭ, că au falsificatŭ istoria; apoi redactorilorŭ *Dicţionarului de Buda* şi lui Trebonius Laurianu, că au falsificatŭ etimologia română şi că numai celŭ orbŭ nu vede, că edificiulŭ naţionalităţii române nu se reḑimă pe o basă în mijloculŭ căreia se află falsitatea: „In fine suntemŭ siliţî a întreba pe acesţî domnî: décă credŭ ei óre, că are sciinţa o astfelŭ de naţionalitate, care e capabilă a face din eróre adevĕrŭ numai pentru aceea, că erórea vine dela autorŭ românŭ? Orî de esemplu pe Academia sciintifică din Bucurescî, care în ce ţéră cultă n'ar puté fi decâtŭ focarulŭ nesciinţei pretenţióse, décă póte fi ea punctulŭ centralŭ alŭ adevĕratei sciinţe, celŭ puţinŭ până unde curgŭ valurile Dâmboviţei? séu că teoriile filologice ale lui Cipariu — carî înaintea orî şi căruî filologŭ apusénŭ n'ar puté însemna altceva decâtŭ unŭ lungŭ lanţŭ de greşelî — să pótă fi bune şi corecte, fiă chiar şi numai între cele două Tĕrnave? orî că dreptulŭ publicŭ alŭ lui Bărnuţiu — care şi înaintea unui astfelŭ de juristŭ, care abia este introdusŭ în sciinţele juridice, nu suntŭ decâtŭ o ţesĕtură de interpretărî greşite, ér înaintea sciinţei neîngăduitóre, nisce confusiunî — póte fi óre *tabla le gilorŭ de dreptŭ românŭ*, celŭ puţinŭ până în ţermii Bahluiului? Că óre scrierile lui *Pralea*, *Tăutŭ*, *Cichindealŭ*, *Seulescu*, *Densuşianu* ş. a. — carî în alte ţĕrî ar fi isvóre nesecate de citaţiî pentru foile umoristice — suntŭ ele destulŭ de bune, pentru „lepturariulŭ“ lui *Pumnulŭ*, ca din ele să se hrănéscă mintea tinerimei române?“.

Décă directorii noştri superiorî şi inspectorii de şcólă ar fi avutŭ câtŭ de puţină orientare în mişcările literare şi culturale române, câtŭ de frumosŭ arŭ fi pututŭ ei folosi spiritulŭ şi tendinţele criticei partidei junimiste pentru îndreptarea cevaşî mai corectă a tendinţelorŭ culturale ale Româniloru din patriă. Cei ce ocupă posturî mai înalte în administraţia instrucţiunei trebue să fiă mai multŭ — cu deosebire în astfelŭ de locurî espuse ale statului, cum suntŭ părţile ţĕrii nóstre locuite de Românî — decâtŭ biurocraţî, séu simpli meşteşugarî, carî îşi implinescŭ cu dibăciă partea mechanică a meşteşugului lorŭ. Acesţî funcţionarî superiorî, trebuiau să fiă ómenî cu spiritŭ de propriă iniţiativă şi carî să esercieze o influinţă de directivă asupra mişcărilorŭ culturale; apoi să fiă apţî pentru deslegarea problemelorŭ de natură aşa de înaltă, carî nu potŭ descrie în îndrumărî oficiale şi în ordinaţiunî. Administraţiei didactice maghiare nu trebuia să-i fiă iertatŭ a se mulţămi cu controla mechanică a învĕţămêntului românescŭ, ci tocmai cu ajutorulŭ cunoscinţei mai adâncî a limbei, literaturei şi culturei române, trebuia să pĕtrundă în sentimentele Româniloru şi să influinţeze în modŭ convingĕtorŭ asupra aspiraţiunilorŭ lorŭ politice şi naţionale. N'ar fi trebuitŭ, ca din punctŭ de vedere alŭ formei şi machinalicesce să controleze, décă se învaţă, şi cum se învaţă limba, literatura şi istoria maghiară în şcólele române? — ci trebuiau să se îngereze în modŭ activŭ şi în studiarea limbei, literaturei şi istoriei române, şi încă în deplină cunoscinţă a obiectului.

Lucru firescŭ, că necunóscerea limbei, literaturei şi a mişcărilorŭ române îşi are urmările ei regretabile. Acésta este causa, că în şcólele române şi neromâne de anî de ḑile au pututŭ decurge astfelŭ de lucrurî, carî n'ar fi avutŭ locŭ acolo, nicî măcarŭ din punctŭ de vedere alŭ simplei controle mechanice. Charta dacoromânismului aşa numita *Dacia modernă*, a trebuitŭ s'o denunţe unŭ ḑiaristŭ bucurescenŭ, ca să pótă fi oprită în şcólele române din patriă. Controlarea cărţilorŭ didactice române, din punctŭ de vedere alŭ statului, încă a fostŭ fórte slabă, aşa că în anii trecuţî s'a ivitŭ necesitatea de a se censura tóte cărţile didactice române. Că ce felŭ de cărţî s'au pututŭ folosi în cei 25 anî de viaţă constituţională în aceste şcóle, credŭ, că în privinţa acésta censorii respectivî ai consiliului didacticŭ au pututŭ să adune date interesante. Pe câtŭ sciu eu, singuraticî funcţionarî administrativî şi persóne private au protestatŭ, pe calea pressei, contra folosirei acestorŭ cărţî, dér în cei 25 de anî trecuţî, nime n'a esceptionatŭ oficiosŭ aceste cărţî.

Lipsa de controlă mai adâncă a spiritului în care suntŭ scrise aceste cărţî a causatŭ, că Vasile Lucaciu, a pututŭ funcţiona la gimnasiulŭ reg. catolicŭ din Sătmarŭ, până când representanţa orăşenéscă a începutŭ o mişcare contra lui. Se póte să fiu rĕu informatŭ, dér aşa am auḑitŭ că şi după acéstă paşire a representanţei orăşenescî, directorulŭ şi prodirectorulŭ l'au luatŭ în apĕrare, ca pe unŭ omŭ cinstitŭ şi nevinovatŭ, pentru-că membri din representanţă n'aveau nicî ideiă de tendinţele române. Pe *Grigoriu Silaşi*, protesorŭ de limba şi literatura română la universitatea din Clujiu, încă l'au lipsitŭ de catedră numai după scenele tumultuóse ce le-a provocatŭ tinerimea contra lui, când apoi a eşitŭ la ivélă, că anî de-arêndulŭ a propagatŭ daco-românismulŭ...

(Va urma).

Apelŭ literarŭ.

(Urmare.)

33. Snoava pl. snoave. Unde se întrebuinţéză cuvêntulŭ acesta mai cu sémă şi ce anume înţelege poporulŭ sub dênsulŭ? — Cam câtŭ de lungă, calculatŭ după o cólă de scrisŭ, póte să fiă snóva şi cam ce felŭ de cuprinsŭ trebue să aibă: seriosŭ séu mai multŭ glumeţŭ, satiricŭ? — Cum se numesce celŭ ce spune snóve? — Afară de adj. snovos să mai află şi alte cuvinte născute din aceeaşî rădĕcină? — Ce deosebire e între snóvă şi între ceea ce numescŭ cei învĕţaţî anecdotă? — Cum se numesce snóva în alte părţî locuite de Românî?

34. Cum numesce poporulŭ istoriórele acelea pe carî cei învĕţaţî le numescŭ fabule, adecă când vorbescŭ între olaltă atarî animale séu lucrurî neînsufleţite, bună óră: cocoşulŭ şi găina, cuculŭ şi mórtea, câinele şi lupulŭ, raculŭ şi brósca, securea şi pădurea? etc. Se află în poporŭ multe istorióre de acestea şi în poesiă, orî numai în prosă? — Carî suntŭ cele mai rĕspândite?

35. Tradiţia pl. tradiţii. Provine adese-orî cuvêntulŭ acesta în gura poporului şi cum se mai rostesce? — Ce însemnéză? Este tradiţia o istorisire, care se baséză mai multŭ pe întêmplărî şi fapte istorice, orî şi pe unŭ altŭ soiu de întêmplărî?

36. Cum numesce poporulŭ istoriórele acelea carî tratéză despre originea séu numele unei localităţî anumite, bună óră: a unui munte, délŭ, vale, pêrîu, poiană, stână etc. de esemplu: pietrele dómnei, pietrele muierilorŭ (în Bucovina) vêrfulŭ omului (în alte ţĕrî).

37. Cum numesce poporulŭ istoriórele acele, carî tratéză o întêmplare din viéţa vre-unui sfântŭ, séu mai bine ḑisŭ a căroră obiectŭ de tratare e mai multŭ séu mai puţinŭ religiosŭ, bună-óră cele despre Marina, Sânt Ilie, Foca, Sânt-Giorgiu, St. Nicolae, Sân-Petru, Sântă-Maria etc.

38. Păcălitură pl. păcăliturî. Ce înţelege poporulŭ sub cuvêntulŭ acesta? — Câtŭ e de lungă şi ce felŭ de cuprinsŭ are? — Cum se numesce păcălitura cu unŭ altŭ terminŭ poporalŭ? — Afară de cuvintele Păcală, dela care credŭ, că să deduce subst. păcălitorŭ, adj. păcălitŭ şi verb. a păcăli să mai află şi alte cuvinte din aceeaşî rădăcină formate? — Cum se mai numesce bărbatulŭ séu femeia, carî păcălescŭ pe alţî ómenî?

39. Cimilitura pl. cimiliturî. Ce e acésta? — Cum să mai rostesce altmintrelea? — Rostesce-să unde-va şi ţimilitură orî nu? — Cum sună verbulŭ? — Cu ce felŭ de cuvinte se începŭ mai cu sémă cimiliturile şi cu carî se sfĕrşescŭ? — Care e, după credinţa poporului, originea cimiliturilorŭ? — Cum se numesce celŭ ce spune cimiliturî? — La ce felŭ de ocasiunî mai cu sémă se spunŭ cimiliturile?

40. Esistă o deosebire óre şî care între cimiliturî şi gicitorî séu ghicitorî? — Cum sună singularulŭ dela gâcitorî? — De unde vine cuv. găcitură şi de unde cimilitură?

41. Ḑicala pl. ḑicale. Ce înţelege poporulŭ sub cuvêntulŭ acesta? — Cum se mai rostesce elŭ altmintrelea? Este óre-şî care deosebire între ḑicală şi ḑicere, şi apoi între amêndouĕ şi între proverbŭ?

42. Proverbŭ pl. proverbe. E cuvêntulŭ acesta poporalŭ orî nu? — Ce înţelege poporulŭ sub dênsulŭ? — Suntŭ proverbele fórte usitate în vorba de tóte ḑilele?

43. Pilda pl. pilde. Ce înţelege poporulŭ sub o pildă? — Cine vorbesce în pilde? — E pilda lungă orî scurtă?

44. Icóna pl. icóne. Ce e icóna? — Cine şi cum vorbesce în icóne?

(Va urma.)

Literatură.

A apărutŭ:

„Noulŭ atacŭ asupra şcólelorŭ nóstre,=politică maghiară de instrucţiune.“ (Reproducere după „Telegraful Română“). Sibiiu, Tipografia archidiecesană, 1893. — Formatŭ micŭ de 87 pag. Preţulŭ 25 cr.

*

In tipografia diecesană din Aradŭ a apărutŭ: **Legea de pensiune învĕţătorésca**, tradusa şi esplicată de *Blasiu Codrénŭ*, învĕţătorŭ românŭ în Sân-Nicolau micŭ (Kis-Szt. Miklos, p. u. Uj-Aradŭ). Formatŭ micŭ de 151 pag. Preţulŭ 1 fl. 5 cr. trimisŭ francatŭ. Cuprinsulŭ: Legea din an. 1875 legea din 1891; Regulamente, instrucţiunî şi ordinaţiunî ministerialî.

DIVERSE.

Maxime. Politica ceamare, care scie să aştepte şi să lucre, să compune din rĕbdare şi curagiu. — *G. M. Valtour*; Despotismulŭ îşî desécă mijlócele pentru succesele sale şi devoră de mai 'nainte propriulŭ sĕu viitorŭ. — *Mignet*; Cea mai mare bucuriă a femeiei, după aceea de a fi iubită, e aceea de a asculta. — *George Duruy*; Suntŭ ómenî destulŭ de vanî a crede, că au în totŭ loculŭ invidiatori, deşi ei posedŭ puţinŭ, ce ar fi demnŭ de invidiatŭ. — *W. Id*; Celŭ ce spune ceea ce scie, celŭ ce dă ceea ce are, celŭ ce face ceea póte, nu e obligatŭ la mai multŭ. — *Alfred de Musset*; O femeiă ce are lipsă să fiă păzită, nu o mai merită. *Ch. de Bernard*; Când ajungemŭ la o etate órecare nu rĕmâne decâtŭ căsătorirea pentru de a reîntineri. — *Eug. Labiche*; Causeria e o promenadă liberă pe câmpulŭ largŭ, în care ea nu urmăresce nicî unŭ scopŭ şi-i place să apuce pe căi şi drumurî întêmplătóre. — *Bacon.* Totulŭ e schimbăciosŭ în lumea acésta şi fidelitatea unŭ sunetŭ secŭ, eternŭ fidelă în splendidă sublimitate eştî numai tu grandiósă natură! Ferice celŭ ce se ţinede tine şi ţi-se plécă; elŭ nu seva împărtăşi de durerea desamăgirei. Pentru fidelitatea şi balsamulŭ tĕu a- şi sacrifica totŭ. — *Impĕrătésa Elisabeta* a Austriei la Mehadia; Multe femei tinere să potŭ asemăna cu unŭ frumosŭ vasŭ pentru florî, în care să află flori vestejite şi apă stătută. Feriţi-vĕ de astfelŭ de femei, ele vĕ infecteză moralicesce şi vĕ ruinéză fisicesce şi materialicesce. — *I. G. B.* Omulŭ înfrumseţéză ceea ce iubesce şi sfinţesce ceea ce crede. — *Ernest Renan*; Speranţa e imaginaţiunea celorŭ nefericiţî — *A. de Custine*; E necesarŭ ca în viaţă sĕ'ţi fiă puţinŭ urîtŭ. — *Sainte-Beuve.* — Culese de *Camilŭ B.*

Asigurarea trupelorŭ elveţiane. — In urma autorisaţiei consiliului federalŭ, departamentulŭ militarŭ alŭ Elveţiei, a hotărâtŭ următórele pentru a asigura trupele în casŭ de accidente nenorocite. Soldaţii suntŭ asiguraţî din ḑiua când intră în miliţie până se liberéză. Călăreţii, dresorii de cai şi rândaşii suntŭ asiguraţî pentru tótă durata angajamentului lorŭ cu o primă care nu trece peste 2 fr. 50 b., dér care valoréză în casŭ de accidentŭ 5000 de fr. Fiă-care ofiţerŭ, subofiţerŭ şi soldatŭ trebue să'şi plătéscă prima (adică biletul de câştigŭ) cu 90 de centime. Departamentulŭ militarŭ federalŭ plătesce toţî banii pe câte trei semestre consecutive şi pe urmă garantéză mai multe premii, carî se ridică până la 70,000. Ofiţerii suntŭ asiguraţî pentru 5000 de fr. Ei au 5 fr. îndemnitate pe fie-care ḑi. Sub-ofiţerii şi soldaţii suntŭ asiguraţî pe, 3000 de fr. In casŭ de nenorocire ei au câte 3 fr pe ḑi.

Pressa în Grecia. Grecii ne-au întrecutŭ cu gazetăria, ḑice „Timpulŭ“ din Bucurescî. După o statistică de curêndŭ publicată, suntŭ deja 131 de ḑiare grecescî, carî se publică în regatulŭ elenŭ şi 35 în celelalte ţĕrî orientale. In Atena suntŭ 51 de ḑiare. Dintre acestea 9 suntŭ ḑilnice şi tiragiulŭ unora din ele atinge cifra de 10.000. In fiă-care ḑi se distribue în Grecia 55—60 000 foi, adecă unŭ ḑiarŭ la 30 locuitorî. Sâmbăta, tiragiulŭ totalŭ alŭ gazetelorŭ atinge cifra de 130.000, adecă o fóiă pentru 12 locuitorî. Numĕrându-se în sfĕrşitŭ şi gazetele străine, carî se vĕndŭ în Elada, se vine unŭ ḑiarŭ pentru 5 locuitorî, ceea ce e rarŭ şi în ţĕrile cele mai civilisate.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena

din 28 Februarie st. n 1893.

Renta de aurŭ 4%	115.90
Renta de hârtiă 5%	— —
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	122.90
dto argintŭ	102.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (prima emisune)	120 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ croato-slavone	—.—
Bonurĭ rurale-ungare	96.06
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	97.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	153.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	144 75
Renta de argintŭ austriacă	99 15
Renta de hârtiă austriacă	98.80
Renta de aurŭ austriacă	117.70
Losurĭ din 1860	149.—
Acțiunile băncei austro-ungare	992.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	397.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	333.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.68
Napoleon-d'orĭ	9.64½
Mărcĭ 100 împ. germane	59.27½
Londra 10 Livres sterlinge	121.20

Cursulu pieței Brașovŭ

din 1 Februarie st. n 1893.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 53	Vĕnd.	9 55
Argintŭ românescŭ	„	9 47	„	9.48
Napoleon-d'orĭ	„	9.60	„	9.64
Lire turcescĭ	„	—.—	„	—.—
Seris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Imperialĭ	„	—.—	„	
Galbinĭ	„	5 58	„	5 63
Ruble rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	58.80	„	59.10
Discontulŭ 6—8% pe anŭ				

Sosirea și plecarea trenurilorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 20 min. diminéța.
Trenulŭ accel.: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 23 min. séra

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ accel.: 5 óre 15 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 9 óre 5 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 13 min. după am.

Dela Brașovŭ la Ch.-Oșorheiu.

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 20 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute a. m.
Trenulŭ mixtŭ: 3 óre 10 min. după am.

Sosirea trenurilorŭ în Brașovŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéța.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 5 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 58 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 17 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Brașovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 2 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 14 min. după am.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 25 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 32 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 9 óre 25 min. séra.

Anunciurĭ
(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrisei administrațiunĭ. In casulŭ publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI."

A V I S U!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiescŭ ca espedarea sĕ li-se facă după stilulŭ nou.

Domnii, ce se aboneză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans."

Tipografia A. MUREȘIANU.